

Van het SPAN bestuur

In deze nieuwsbrief geven wij u informatie over de financiële situatie en andere belangrijke ontwikkelingen binnen het fonds.

Voor alle duidelijkheid: deze nieuwsbrief informeert u uitsluitend over de pensioenregeling(en) die onder het beheer van SPAN vallen, en niet over andere pensioenregelingen zoals de huidige AT&T pensioenregeling die bij ABN-AMRO is ondergebracht.

In deze nieuwsbrief de volgende onderwerpen:

1. De financiële situatie van het SPAN pensioenfonds
2. Geen indexatie per 1 januari 2019
3. Geen kortingen per 1 januari 2019
4. Benoemingen
5. SPAN ESG beleggingsbeleid
6. Overzicht van informatie die nieuw of gewijzigd is op de website sinds de vorige nieuwsbrief in oktober 2018.

Vragen aan het pensioenfondsbestuur kunt u altijd stellen via de mailbox span@att-pensioenfonds.nl of door een van de bestuursleden direct te benaderen.

Het SPAN bestuur,

Vincent den Hertog, Wouter Loots, Ton Valkenburgh en Bartelt Bongenaar

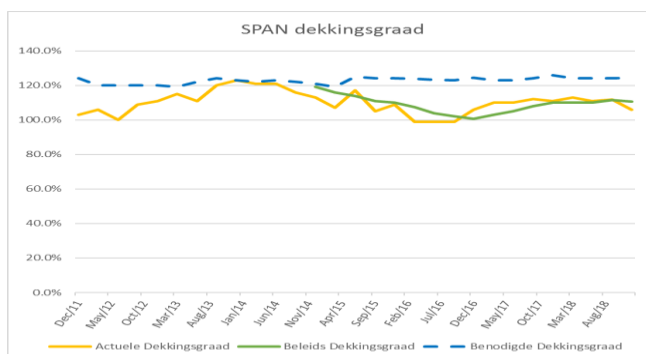
1. De financiële situatie van SPAN

De dekkingsgraad van SPAN is eind december 2018 105,8% na een zeer moeilijk eind van 2018 op de financiële markten. Het vermogen is € 154.2 M en de verplichtingen € 148.8 M. De vereiste dekkingsgraad, een berekende norm voor de dekkingsgraad waarbij het fonds volgens de overheid voldoende buffers voor de toekomst heeft, is 124% en SPAN heeft daarmee een reservetekort. De lage dekkingsgraad is primair het gevolg van de nog altijd zeer lage rente, waardoor de contante waarde van toekomstige verplichtingen relatief hoog is (1% verandering van deze rente geeft een positieve uitslag van 15% op de dekkingsgraad). In 2018 heeft het SPAN een rendement van -2,21% behaald op haar beleggingen.

SPANnieuws nr. 42, februari 2019

De beleidsdekkingsgraad, een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over 12 maanden, is in december 110,7%. Dit is nagenoeg gelijk aan de beleidsdekkingsgraad ultimo 2017.

De “SPAN dekkingsgraad” grafiek geeft de ontwikkeling van de dekkingsgraad van het SPAN pensioenfonds weer, en wordt elk kwartaal bijgewerkt op de SPAN website.

2. Geen indexatie per 1 januari 2019

Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% maar lager dan 125% mag SPAN proportioneel indexatie geven. Dit zou voor 2019 op een percentage van 0,03% uitkomen. Vanwege de zeer kleine aanpassing, en de administratieve kosten van zo’n aanpassing, heeft het bestuur besloten per 1 januari 2019 niet te indexeren.

Dit betreft zowel de uitkeringen van pensioengerechtigden als de rechten van (ex)-deelnemers. De indexatie, op basis van de afgeleide consumentenindex van september 2018, zou 1,5% zijn geweest. Zoals u kan zien in de tabel, is de achterstand in toegekende indexatie over de laatste 10 jaar nu 9.6%. Dit houdt dus in minder pensioen opbouw c.q. uitkeringen. Het is niet waarschijnlijk dat deze achterstand de komende jaren (helemaal) kan worden ingelopen. Voor SPAN aan de achterstand kan werken, zal er eerst naar het lopende jaar moeten worden gekeken. Als er daarna nog een beleidsdekkingsgraad van ten minste 125% is, gaan we naar de historische achterstand kijken. Hierbij beperken we ons tot de laatste 10 jaar, dus bijvoorbeeld de 1,4% achterstand uit 2011, kan op zijn laatst in 2021 worden ingelopen.

Jaar	Indexatie Ambitie	Toegekende Indexatie	Achterstand Cumulatief
2010	0.1%	2.9%	0.0%
2011	1.4%	0.0%	1.4%
2012	2.5%	0.0%	3.9%
2013	2.1%	0.0%	6.1%
2014	1.1%	1.1%	6.1%
2015	0.6%	0.6%	6.1%
2016	0.4%	0.0%	6.5%
2017	0.0%	0.0%	6.5%
2018	1.5%	0.0%	8.0%
2019	1.5%	0.0%	9.6%

3. Geen kortingen per 1 januari 2019

Aan het einde van ieder jaar beoordeelt ieder pensioenfonds of er een noodzaak is de pensioenrechten te korten. Hierbij willen wij jullie informeren dat er bij het SPAN dit jaar geen kortingen plaatsvinden. Voor het SPAN verwacht het bestuur de kans op korten in de nabije toekomst bij het fonds beperkt zal zijn. Dit omdat SPAN een uitvoeringsovereenkomst met AT&T heeft waarin is opgenomen dat wanneer de dekkingsgraad per einde van het jaar onder de 100% eindigt, er een bijstortingsverplichting is van AT&T.

4. Benoemingen

Vincent den Hertog en Ton Valkenburgh zijn opnieuw benoemd als bestuurslid van ons pensioenfonds voor een periode van 4 jaar.

5. SPAN ESG beleggingsbeleid

Naar aanleiding van de reacties in de deelnemersenquête van vorig jaar, heeft de beleggingscommissie een kort overzicht gemaakt van het ESG beleggingsbeleid. Mocht u na lezen graag de hele beleggingsstrategie willen lezen, dan kunt u deze opvragen via onze mailbox.

Van “groen beleggen” naar ESG

Klimaatverandering, duurzaamheid, milieuplannen van de overheid, van het aardgas af, elektrische auto's: steeds vaker worden we geconfronteerd met onze invloed op de aarde en hoe we dit kunnen verbeteren.

Ook bij pensioenfonds is milieu een terugkerend thema. Via investeringen kunnen bedrijven gestuurd worden, hierdoor hebben pensioenfonds invloed. Dit bewust investeren met als doel invloed uitoefenen wordt impactbeleggen genoemd. Ook de overheid komt met steeds meer wetgeving en sturing op dit gebied.

In de investeringswereld wordt veelal gesproken over 'ESG' in plaats van 'duurzaamheid'. Deze afkorting staat voor Environmental, Social & Governance, oftewel Milieu, Sociaal en (goed) Bestuur. Het houdt in dat factoren als energieverbruik, klimaat, beschikbaarheid van grondstoffen, gezondheid, veiligheid en goed ondernemingsbestuur worden meegewogen bij de selectie en het beheer van deelnemingen in bedrijven. In dit stuk willen we hier iets over uitleggen en vertellen wat het SPAN beleid is t.o.v. ESG.

ESG is diverser en gaat verder.

ESG gaat niet alleen over het milieu (de E), de S en de G zijn even belangrijk. Voorbeelden: Environment: Vervuiling, CO2 neutrale energie of duurzame landbouw

Social: discriminatie bij het aannemen van personeel, bescherming van consumenten of welzijn van dieren

Governance: integriteit van bestuurders, betaalt een bedrijf wel voldoende om werknemers een bestaan te geven, is het uitbuiting van werknemers in lagelonenlanden of bieden ze werknemers bijvoorbeeld ook een opleiding

De ESG score wordt allereerst gezien als een maat voor hoe goed een bedrijf is voor het milieu, voor de mensheid en voor de aarde. Echter voor ons als investeerder gaat dit verder.

Beleggingsexperts zijn het erover eens dat een goed ESG beleid binnen een bedrijf minder risico geeft voor de investeerder. Denk aan een olieramp of aan gebruik van sjoemelsoftware. Niet goed voor de aarde maar ook niet goed voor de bedrijfsvoering en het rendement, ofwel risico's die wellicht vermeden kunnen worden.

De volgende stap binnen ESG is het benutten van kansen en daarmee een hoger rendement halen. Er is veel discussie over of een hoge ESG score ook een hoger rendement oplevert. Vaak wordt als voorspeller van een hoger rendement genoemd: het is investeren in de toekomst in plaats van vasthouden aan het verleden. Hier is zeker iets voor te zeggen, echter studies en vergelijkingen laten een niet eenduidig en sterk wisselend beeld zien. Het is in ieder geval zeker niet zo dat alle ESG investeringen altijd een hoog of hoger rendement opleveren.

Tot slot is er de vraag of rendement alleen bestaat uit een financieel deel of dat het ook (voor een deel) uitgedrukt kan en moet worden in maatschappelijk rendement. Dit stuk rendement kan heel belangrijk zijn, het is aan iedere belegger om hier een eigen waardering aan te geven.

Wat doet het SPAN?

Het SPAN is een relatief klein fonds. Bovendien is het een gesloten fonds. Dat wil zeggen AT&T vergoedt alleen de gemaakte kosten, er worden geen premies meer gestort. Op termijn zal het vermogen door uitbetaling van pensioenen krimpen. Toch is het SPAN op meerdere manieren actief op het gebied van ESG.

Allereerst is er de verplichting vanuit overheden om bijvoorbeeld niet te investeren in chemische wapens of clusterprojectielen. Uiteraard voldoet het SPAN aan de wet. Daarom checken we op dit gebied onze investeringen regelmatig via onze vermogensbeheerder.

Daarnaast volgen we van onze beleggingen de ESG ratings (van Morningstar, deze lopen van 1 voor een slecht ESG beleid tot 5 voor een zeer goed ESG beleid) en kijken we of deze verbetert. Het SPAN investeert niet in individuele bedrijven of aandelen, alleen in fondsen. Deze fondsen staan onder maatschappelijke druk om een hogere ESG rating te halen waardoor we verwachten dat onze ESG score zal oplopen. Tot dusver zien we dat we in ruim een jaar van ESG 2,5 naar ESG 3,2 zijn gegaan. Bovendien constateren we dat steeds meer fondsen een ESG rating hebben.

Tot slot is in de SPAN Beleggingsstrategie opgenomen dat we in onze keuze van fondsen bij gelijk risico en gelijk verwacht rendement er gekozen wordt voor de hoogste ESG rating.

Kan er nog meer?

Belangrijk voor het ESG beleid van een pensioenfonds is de mening van de leden, immers het rendement komt uiteindelijk ten goede aan de leden die hier hun pensioen uit betaald krijgen. De leden kunnen aangeven of ze alleen financieel rendement willen of dat maatschappelijk rendement ook belangrijk voor hen is.

In de enquête uit 2017 is een aantal vragen opgenomen om te kijken hoe de deelnemers van het SPAN hier tegenover staan. Hieruit blijkt dat de meeste deelnemers groen beleggen toejuichen, echter niet als dit ten koste gaat van het rendement en het daarmee te verwachten pensioen. Duidelijk is dat maatschappelijk beleggen zowel op gebied van risico beheersing als op het gebied van rendement een bijdrage kan leveren, echter alleen als de juiste keuzes worden gemaakt. Hierin zit dan ook de moeilijkheid van een ESG beleid.

Het SPAN heeft op dit moment geen directe acties lopen om ons beleid op ESG gebied te wijzigen. We volgen de ontwikkelingen vanuit overheid, DNB, pensioenfederaties etc. om zo nodig ons beleid aan te passen.

Heb je vragen of vind je het leuk om je visie over dit onderwerp te geven, neem dan contact op met Vincent Duijn via onze mailbox.

6. Nieuw/Herzien op de website

De volgende documenten zijn nieuw gepubliceerd of herzien de afgelopen maanden en beschikbaar via de website www.att-pensioenfonds.nl:

- [Laag 1 Middelloonregeling \(DB\)](#)
- [Laag 2 Middelloonregeling \(DB\)](#)
- [Laag 1 Beschikbare premie \(DC\)](#)
- [Laag 2 Beschikbare premie \(DC\)](#)
- [DC beleggen; Toelichting profielen; voorbeeldrendementen 2018; actuele rendementen 2018](#)
- [DC beleggen Switchformulier](#)
- [Beleggingsbeginselen 2018](#)
- [Financieel crisisplan 2018](#)

Heeft u een nieuwsbrief gemist, dan kunt u die nog vinden op de SPAN website onder publicaties. Ontvangt u deze nieuwsbrief nog niet per e-mail stuur dan een verzoek aan span@att-pensioenfonds.nl.

**Stichting Pensioenfonds AT&T
Nederland**

SPANnieuws nr. 42, februari 2019

Tot slot

We hopen u hiermee weer op de hoogte te hebben gebracht van de ontwikkelingen van uw (toekomstige) pensioen en het SPAN Pensioenfonds. De volgende nieuwsbrief zal verstuurd worden in september 2019.

Wouter, Vincent, Ton en Bartelt